

UZASADNIENIE

Uchwały Komisji Habilitacyjnej z dnia 3 czerwca 2026 roku zawierającej opinię w sprawie nadania dr. Damianowi Pierzakowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo

Uchwała Komisji powołanej do zaopiniowania wniosku dr. Damiana Pierzaka o nadanie stopnia doktora habilitowanego została podjęta w trybie jawnym podczas obrad przeprowadzonych z wykorzystaniem aplikacji MS Teams. Recenzenci i pozostali członkowie Komisji zapoznali się z dorobkiem naukowym, dydaktycznym, organizacyjnym i popularyzatorskim Habilitanta. Wszyscy członkowie Komisji wzięli udział w kolokwium habilitacyjnym oraz końcowym posiedzeniu w dniu 3 czerwca 2026 roku. Po przeprowadzeniu kolokwium, a także po uwzględnieniu ocen zawartych w recenzjach, **Komisja postanowiła rekomendować Radzie Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu Śląskiego nadanie dr. Damianowi Pierzakowi stopnia doktora habilitowanego.** Głosowanie w tej sprawie było jednomyślne: 7 osób opowiedziało się za poparciem wniosku, nikt nie był przeciwny i nikt nie wstrzymał się od głosu.

Komisja uznała, że dr Damian Pierzak spełnia wszystkie wymogi awansowe określone w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

1. Sylwetka i przebieg kariery naukowej Habilitanta

Dr Damian Pierzak jest absolwentem filologii klasycznej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W 2010 roku uzyskał tytuł zawodowy magistra filologii klasycznej na Wydziale Filologicznym UŚ, natomiast w 2015 roku stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa na podstawie rozprawy pt. *Mit grecki w Mowach Cyserona*, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Styki. W latach 2017–2020 pracował na stanowisku adiunkta badawczego w Katedrze Filologii Klasycznej UŚ, a od 2024 roku jest zatrudniony na stanowisku adiunkta badawczo-dydaktycznego w Instytucie Literaturoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego.

Dr Damian Pierzak jest autorem dwóch monografii naukowych (*Ab inferis ad rostra. Przywoływanie zmarłych w retoryce rzymskiej okresu republikańskiego*, Wydawnictwo

Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2019; *Exempla externa in Cicero's Orations. A Rhetorical Approach*, Peter Lang, Berlin 2021), sześciu rozdziałów w tomach zbiorowych, osiemnastu artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych w językach polskim, angielskim, niemieckim i łacińskim oraz czterech recenzji. Ponadto Habilitant wygłosił 25 referatów i wykładów na konferencjach oraz zebraniach naukowych w kraju i za granicą, między innymi w Heidelbergu, Grazu i Lyonie. Od 2010 roku jest członkiem Oddziału Katowickiego Polskiego Towarzystwa Filologicznego, a w kadencji 2018–2021 pełnił funkcję członka Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Filologicznego. Habilitant jest również laureatem stypendium Fondation Hardt (2015) oraz Fundacji Lanckorońskich (2018).

Istotnym elementem aktywności naukowej dr. Damiana Pierzaka było również kierowanie projektem badawczym NCN SONATA „Argumentacja na podstawie przeszłości w mowach Cyserona. Teoria i praktyka” (2017–2020), a także uzyskanie w 2025 roku grantu NCN OPUS na realizację projektu „Metaliteracki wymiar modlitwy wzorcowej w poezji antycznej: retoryka i intertekstualność”.

Jako swoje najważniejsze osiągnięcie w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Damian Pierzak wskazał monografię *Exempla externa in Cicero's Orations. A Rhetorical Approach* (Peter Lang, Berlin 2021).

2. Ocena publikacji przedstawionej jako główne osiągnięcie naukowe w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Recenzenci i członkowie Komisji bardzo wysoko ocenili monografię przedstawioną jako główne osiągnięcie naukowe, wskazując na jej istotne powiązania w zakresie problematyki i charakteru z wcześniejszymi, cennymi studiami Habilitanta oraz zgadzając się co do tego, że jego prace wnoszą znaczący wkład w rozwój dyscypliny literaturoznawstwo.

Prof. dr hab. Ewa Skwara podkreśliła, że monografia *Exempla externa in Cicero's Orations. A Rhetorical Approach* stanowi zwieńczenie wieloletnich badań Habilitanta nad retoryką rzymską i twórczością Cyserona. Zwróciła uwagę, że publikacja wpisuje się w spójny program badawczy realizowany przez dr. Damiana Pierzaka od czasu uzyskania stopnia doktora, a zarazem świadczy o znaczącym rozwoju jego kompetencji naukowych. Recenzentka podkreśliła, że książka została osadzona w szerokim kontekście źródłowym i badawczym, a jej Autor wykazał się umiejętnością prowadzenia pogłębionych analiz filologicznych, interpretacyjnych i retorycznych. W opinii prof. Ewy Skwary monografia stanowi dojrzałe

i wartościowe osiągnięcie naukowe, które wnosi istotny wkład w rozwój badań nad retoryką antyczną oraz literaturą łacińską.

Prof. dr hab. Jerzy Axer stwierdził, że monografia Habilitanta stanowi zwieńczenie wieloletnich badań nad relacjami między teorią a praktyką retoryczną w Rzymie republikańskim. Wysoko ocenił warsztat filologiczny Autora, jego umiejętność krytycznej analizy źródeł oraz twórczego wykorzystywania współczesnego stanu badań. Zdaniem Recenzenta szczególną wartością książki jest konsekwentne i oryginalne połączenie refleksji teoretycznej z analizą praktyki oratorskiej Cyserona. Prof. Jerzy Axer podkreślił również samodzielność badawczą Habilitanta, jego zdolność do formułowania własnych propozycji interpretacyjnych oraz znakomitą znajomość języka łacińskiego. W jego opinii osiągnięcie habilitacyjne stanowi ważny wkład w rozwój badań nad literaturą i retoryką antyczną, a jego Autor daje nadzieję na zajęcie istotnego miejsca w polskich badaniach nad Cyseronem, kontynuując tradycję wybitnych uczonych, takich jak Tadeusz Zieliński, Kazimierz Morawski i Kazimierz Kumaniecki.

Dr hab. Jakub Pigoń, prof. UW, podkreślił imponującą znajomość literatury przedmiotu przez Habilitanta oraz jego umiejętność krytycznego wykorzystywania dotychczasowego stanu badań. Zwrócił uwagę, że monografia *Exempla externa in Cicero's Orations. A Rhetorical Approach* stanowi rezultat wieloletnich, konsekwentnie rozwijanych badań nad retoryką Cyserona i funkcjonowaniem *exemplum* w oratorstwie rzymskim. Recenzent wysoko ocenił erudycję Habilitanta, bardzo dobrą znajomość źródeł oraz kompetencje w zakresie historii starożytnej, retoryki i filologii klasycznej. Podkreślił również umiejętność łączenia różnych perspektyw badawczych oraz wysoką wartość merytoryczną zarówno monografii habilitacyjnej, jak i pozostałego dorobku naukowego. W opinii prof. Jakuba Pigonia dr Damian Pierzak należy do najlepiej zapowiadających się przedstawicieli młodszego pokolenia polskich latynistów, a jego osiągnięcia stanowią znaczący wkład w rozwój badań nad literaturą łacińską.

Dr hab. Rafał Toczko, prof. UMK, uznał monografię *Exempla externa in Cicero's Orations. A Rhetorical Approach* za pracę znakomitą i niezwykle precyzyjną. Zwrócił uwagę, że Habilitantowi udało się zidentyfikować istotną lukę badawczą w studiach nad retoryką Cyserona i podjąć udaną próbę jej wypełnienia. Recenzent wysoko ocenił wartość metodologiczną pracy, znakomitą znajomość literatury przedmiotu, precyzję prowadzonych analiz oraz umiejętność prowadzenia rzetelnej polemiki naukowej. Podkreślił również, że mimo bardzo wąskiego i wymagającego zakresu badań Autor przedstawił przekonującą reinterpretację funkcji *exempla externa* w mowach Cyserona, wykazując, iż nie pełniły one wyłącznie funkcji negatywnych przykładów. Sformułowane przez Recenzenta drobne uwagi

krytyczne dotyczące selekcji materiału badawczego oraz niektórych kwestii terminologicznych nie podważają wysokiej oceny osiągnięcia. W opinii prof. Rafała Toczki monografia stanowi bardzo wartościowe osiągnięcie naukowe, wnoszące istotny wkład do badań nad retoryką antyczną.

3. Ocena pozostałego dorobku publikacyjnego i aktywności naukowej

Komisja bardzo wysoko oceniła także pozostałe prace dr. Damiana Pierzaka oraz jego wielostronną aktywność naukową. Podkreślano, że dorobek Habilitanta cechuje wyraźna spójność tematyczna, konsekwencja metodologiczna oraz systematyczny rozwój naukowy. Recenzenci zwracali uwagę, że badania dr. Damiana Pierzaka, koncentrujące się przede wszystkim na retoryce antycznej, twórczości Cyserona, mitologii, religii i intertekstualności, tworzą przemyślany i konsekwentnie realizowany program badawczy.

W opinii Komisji Habilitant wykazuje się imponującą znajomością literatury przedmiotu oraz umiejętnością krytycznego wykorzystywania dotychczasowego stanu badań. Szczególnie wysoko oceniono jego kompetencje w zakresie filologii klasycznej, historii starożytnej i retoryki, a także zdolność do łączenia różnych perspektyw badawczych. Podkreślano erudycję Habilitanta, znakomitą znajomość języka łacińskiego oraz wysoki poziom warsztatu filologicznego, widoczny w publikacjach naukowych.

Komisja zwróciła również uwagę na samodzielność badawczą dr. Damiana Pierzaka, jego umiejętność identyfikowania nowych problemów badawczych oraz konsekwentne rozwijanie własnego profilu naukowego. Za szczególnie istotne uznano pozyskanie grantów Narodowego Centrum Nauki SONATA i OPUS, które potwierdzają zdolność Habilitanta do formułowania oryginalnych projektów badawczych i ich skutecznej realizacji. Podkreślono również aktywny udział Habilitanta w życiu naukowym, obejmujący wystąpienia konferencyjne, stypendia badawcze oraz działalność w Polskim Towarzystwie Filologicznym.

W trakcie posiedzenia Komisji zwrócono także uwagę na zauważalne oddziaływanie naukowe publikacji Habilitanta. Prof. Jakub Pigoń podkreślił, że jeden z artykułów dr. Damiana Pierzaka został przywołany w poważnym kompendium „The Cambridge Critical Guide to Latin Literature”, co stanowi przykład obecności jego badań w międzynarodowym obiegu naukowym.

Zdaniem Komisji całokształt dorobku naukowego dr. Damiana Pierzaka świadczy o jego pełnej dojrzałości naukowej, wysokich kompetencjach badawczych oraz znaczącym wkładzie w rozwój badań nad literaturą i kulturą antyczną.

4. Ocena aktywności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

Członkowie Komisji wysoko ocenili także działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską Habilitanta, podkreślając jego zaangażowanie w pracę akademicką oraz aktywny udział w życiu środowiska naukowego. Zwrócono uwagę, że dr Damian Pierzak posiada bogate doświadczenie dydaktyczne zdobyte w trakcie pracy w charakterze nauczyciela języka łacińskiego w śląskich liceach (ZSO nr 1 im. Mikołaja Kopernika oraz X LO im. I. J. Paderewskiego w Katowicach, ZSO nr 3 im. Jana Pawła II w Rudzie Śląskiej) oraz podczas prowadzenia zajęć na kierunku filologia klasyczna na studiach zarówno I stopnia (m.in. wykłady i ćwiczenia z literatury greckiej, ćwiczenia z literatury rzymskiej, praktyczna nauka języka łacińskiego, gramatyka opisowa języka łacińskiego, seminarium łacińskie), jak i II stopnia (moduł literaturoznawczy, językoznawczy i translatorski). W opinii Komisji Habilitant jest cenionym nauczycielem akademickim o wysokich kompetencjach merytorycznych, cieszącym się uznaniem i autorytetem wśród studentów.

Pozytywnie oceniono również działalność organizacyjną Habilitanta, obejmującą między innymi aktywność w Polskim Towarzystwie Filologicznym, którego członkiem pozostaje od 2010 roku, a także pracę w Zarządzie Głównym Towarzystwa w kadencji 2018–2021. Komisja zwróciła uwagę na jego zaangażowanie w organizację życia naukowego oraz aktywny udział w inicjatywach badawczych.

Doceniono ponadto działalność popularyzatorską Habilitanta, przejawiającą się w upowszechnianiu wiedzy o kulturze i literaturze antycznej poprzez wykłady, wystąpienia konferencyjne oraz działania skierowane do szerszego grona odbiorców. Zdaniem Komisji aktywność ta harmonijnie uzupełnia jego działalność naukową i dydaktyczną, świadcząc o szerokim rozumieniu społecznej roli badacza i nauczyciela akademickiego.

Komisja uznała, że działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska dr. Damiana Pierzaka pozostaje w pełni adekwatna do etapu jego rozwoju zawodowego i stanowi wartościowe dopełnienie wysoko ocenianego dorobku naukowego.

5. Ocena kolokwium habilitacyjnego

Wszyscy Członkowie Komisji jednoznacznie pozytywnie ocenili przebieg kolokwium habilitacyjnego. Podkreślano, że dr Damian Pierzak wykazał się rozległą wiedzą z zakresu literatury i kultury antycznej, retoryki klasycznej oraz filologii klasycznej, a także

umiejętnością prowadzenia pogłębionej dyskusji naukowej. Odpowiedzi udzielane przez Habilitanta były rzeczowe, precyzyjne i wyczerpujące, a zarazem świadczyły o wysokiej kulturze naukowej oraz dojrzałości badawczej.

Recenzenci zwrócili uwagę na swobodę, z jaką Habilitant poruszał się w obrębie omawianych zagadnień, jego umiejętność krytycznego odnoszenia się do własnych ustaleń oraz otwartość na dyskusję. Podkreślano również, że potrafił przekonująco uzasadniać przyjęte rozwiązania metodologiczne, a w przypadkach wymagających dalszych badań zachowywał należyłą ostrożność interpretacyjną. Szczególnie wysoko oceniono erudycję Habilitanta, znajomość źródeł i literatury przedmiotu oraz zdolność do formułowania samodzielnych i dobrze uzasadnionych sądów naukowych.

W opinii Komisji odpowiedzi udzielone podczas kolokwium nie tylko potwierdziły wysoką wartość osiągnięcia habilitacyjnego i pozostałego dorobku naukowego, lecz także ukazały dojrzałość naukową Habilitanta, jego kulturę osobistą oraz umiejętność prowadzenia merytorycznej debaty akademickiej. Członkowie Komisji zgodnie uznali, że przebieg kolokwium w pełni potwierdził kompetencje naukowe dr. Damiana Pierzaka i jego przygotowanie do samodzielnego prowadzenia badań naukowych na najwyższym poziomie.

Szczególnie wysoką ocenę sformułowała Przewodnicząca Komisji, prof. dr hab. Mirosława Hanusiewicz-Lavallee, która podkreśliła imponującą erudycję Habilitanta, jego konsekwencję w rozwijaniu własnego programu badawczego oraz umiejętność trafnego identyfikowania nowych problemów badawczych. Zwróciła również uwagę na wysoki poziom kultury osobistej Habilitanta, jego zdolność do prowadzenia dyskusji naukowej oraz umiejętność zwięzłego i przejrzystego przedstawiania złożonych zagadnień badawczych. W podsumowaniu stwierdziła, że dr Damian Pierzak jest znakomitym i dojrzałym uczonym, który będzie chlubą swojego wydziału, uniwersytetu oraz całego środowiska polskiej filologii klasycznej.

6. Konkluzja

Wszyscy członkowie Komisji wyrazili uznanie dla bogatego dorobku naukowego oraz aktywności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej Habilitanta. Podkreślono spójność i konsekwencję jego programu badawczego, skoncentrowanego przede wszystkim na retoryce antycznej, twórczości Cyserona oraz szeroko pojętej kulturze literackiej świata antycznego. Zwrócono uwagę na imponującą erudycję Habilitanta, znakomitą znajomość źródeł i literatury przedmiotu, wysoki poziom warsztatu filologicznego oraz umiejętność

formułowania oryginalnych i dobrze uzasadnionych rozstrzygnięć badawczych. Monografię *Exempla externa in Cicero's Orations. A Rhetorical Approach* (Berlin, Peter Lang, 2021), przedstawioną jako główne osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym, oraz pozostałe publikacje Habilitanta uznano za znaczący wkład w rozwój dyscypliny literaturoznawstwo, zwłaszcza w obszarze badań nad literaturą łacińską i retoryką antyczną. Komisja była jednomyślna w ocenie, że osiągnięcie habilitacyjne cechuje wysoki poziom merytoryczny, oryginalność, dojrzałość metodologiczna oraz znaczące walory naukowe. Komisja uznała, że osiągnięcia naukowe, dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie dr. Damiana Pierzaka w pełni odpowiadają warunkom formalnym i merytorycznym stawianym kandydatom do stopnia doktora habilitowanego. W końcowej dyskusji przeprowadzonej podczas posiedzenia Komisji Habilitacyjnej w dniu 3 czerwca 2026 roku pozytywna ocena dorobku Habilitanta, wyrażona wcześniej w recenzjach, znalazła pełne potwierdzenie i rozwinięcie. Członkowie Komisji zgodnie stwierdzili, że dorobek dr. Damiana Pierzaka stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny literaturoznawstwo, a przeprowadzone kolokwium habilitacyjne potwierdziło jego pełną dojrzałość naukową oraz kompetencje do samodzielnego prowadzenia badań naukowych.

Komisja zgodnie uznała też, że monografia *Exempla externa in Cicero's Orations. A Rhetorical Approach* wyróżnia się na tle współczesnych badań nad retoryką antyczną wysokim poziomem naukowym, oryginalnością i dojrzałością metodologiczną. W związku z tym członkowie Komisji jednogłośnie opowiedzieli się za wyróżnieniem osiągnięcia habilitacyjnego oraz rekomendowali zgłoszenie monografii do Nagrody Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i Nagrody Prezesa Rady Ministrów.

Po przeprowadzeniu jawnego głosowania, w którym oddano 7 głosów „za”, przy braku głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”, Komisja jednogłośnie podjęła uchwałę zawierającą pozytywną opinię w sprawie nadania dr. Damianowi Pierzakowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo.

Przewodnicząca Komisji: prof. dr hab. Mirosława Hanusiewicz-Lavallee (KUL)

.....
(podpis Przewodniczącej Komisji)